

Наставно-научном већу Машинског факултета у Нишу подносим

РЕЦЕНЗИЈУ

Одлуком вашег ННВ одређен сам да напишем рецензију рукописа *Казуј, крчмо, Церимо – периферијска кафана и окол ње* др Драгољуба Б. Ђорђевића, редовног професора, што ми чини част. Рад, посебно квантитет и квалитет објављених научних чланака, студија и монографија, професора Ђорђевића пратим од његових асистентских дана, преко избора у највише наставно звање (био сам члан Комисије за то унапређење), до продукције последњих година. Он, не грешим у закључку, целокупном својом делатношћу избија у врх српске социологије. То потврђује и његова нова монографија.

У њој аутор износи на видело обрасце популарне културе и културе свакодневице нишке периферије. Седамдесетих година истеклог века на ободу Ниша настала је, трајала и извршила утицај специфична култура, организован око тзв. периферијских кафана, од којих је једна – Церима – ушла у песму и, тиме, у легенду („Казуј, крчмо, Церимо“). У исто време се ширила, муктрпно примала и извршила утицај култура рока. Тај судар, али и прожимање, новонастајуће неофолк културе и културе рока у предграђима полако и сигурно распростирао се према урбаном гротлу и ударао је печат свеколикој градској култури. Данас и нема велике разлике у конзумацији једне и друге врсте културе између центра и периферије. Професор Ђорђевић веома успешно остварује свој задати циљ: културолошко-документарно обрадити популарну културу и културу свакодневице становништва на ободу Ниша.

Очигледно да је будућа књига намењена широкој јавности и култоролозима, књижевницима и публицистима, историчарима културе и историчарима Ниша и околине. Јер, писац је прикупио обимну документарну грађу (фотографије, новински чланци...), спровео два дубинска интервјуа са кључним актерима посматраног времена, забележио сећања становника, извршио анализу одговарајуће литературе, снимиио битне иконе културне свакодневице, обавио систематизацију и

15-12-2009

1 612-936-2/09

класификацију сазнатог, дефинисао културне кодове и предложио оригиналне типологије периферијске културе. То ће све чак створити основ за бригу и одговарајућу заштиту нишког културног наслеђа. Материјализација свега наведеног у облику књиге биће праћена документарним материјалом – од слика до илустрација, од цртежа до дискова. Књига би требало да изазове велику позорност у читавој Србији.

Рукопису се без икаквог околишења може приписати ранг монографије националног значаја – чак и формално за то испуњава услове, јер има одговарајући број страница и аутоцитата. Да не спомињемо то са коликом је социолошком и методолошком дубином истражен и обрађен феномен популарне културе са периферијском кафаном у њеном центру. Стога ми је задовољство да предложим Наставно-научном већу Машинског факултета позитивну рецензију и издавање рукописа, а Министарству науке да то материјално подржи.

У Новом Саду,
15. децембар 2009.

др Драган Коковић, редовни професор
социологије културе Филозофског факултета
Универзитета у Новом Саду

Институција

Машински факултет у Нишу

Публикација

Казуј, крчмо, Церимо

(Периферијска кафана и околосте)

Писац

др Драгољуб Б. Ђорђевић,

редовни професор Машинског факултета

Рецензент

Др Ђокица Јовановић,

ванредни професор

Филозофског факултета у Београду

РЕЦЕНЗИЈА

Професор Ђорђевић, познати социолог религије и ромолог, овим рукописом даје велики допринос изучавању кафане, те важне друштвене институције и посебног културног облика, која је као предмет социолошког проучавања поприлично скрајнута. Том својеврсном социолошком лабораторијом до сада су се више бавиле историјске науке и етнологија, да не спомињемо публицистичку и популарну књижевност. На Западу, па и у околним земљама, сасвим је друкчија ситуација: кафана је предмет систематског истраживања.

Доктор Ђорђевић предузима замашан посао и настоји да, изучавајући један кафански вид, изгради основе једне социологије кафане, боље рећи – кафанологије. Он типолошки издваја периферијску кафану, везујући њену појаву, раст и процват за седамдесете године 20. века, и на конкретном примеру крчме Церима, која је ушла у песму и легенду, образлаже све оно што је битно у истраживању кафане.

Социолошки проучавати кафану, значи не само истражити њен ентеријер и екстеријер, њене сталне и повремене учеснике, већ и све – ама баш све – околосте, јер она може бити огледало свакидашњег живота и популарне културе који се одвијају тик уз њу. А то јесте, без обзира шта ми о томе мислили, живот већине грађана нашег друштва. Ђорђевић је, као много пута до сада,

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Примљено	19.12.2005		
Стр. број	Број	Датум	Доктор
1	612-936-1/09		

мајсторски успео да проникне у ту сурову реалност и да је топло и ангажовано изнесе на видело.

Рукопис има 470 страница у формату А5, преко 40 аутентичних фотографија у боји и црно-белих, богатство документарног материјала и преко 20 аутоцитата. Он се ослањала на резултате искуственог истраживања које је сâм Ђорђевић спровео директно на терену, користећи низ поступака и помагала: информаторе, непосредно посматрање, посматрање с учествовањем, теренску анкету, вођени интервју, фотографску методу...

Целокупно обиље сакупљеног материјала анализирано је и смештено у публикацију следећим редоследом:

ПРЕДГОВОР: ПЕРИФЕРИЈСКИ ЗМАЈЕВИ (Драган Коковић);

УВОД: О ЊИМА И НАМА;

ПОМАГАЧИ;

I КАФАНА СОЦИОЛОШКА ЛАБОРАТОРИЈА

II ПЕРИФЕРИЈСКА КАФАНА

III КРЧМАР

IV ПРОКЛЕТИЈА

V ПЕВАЉКА И ПЕВАЧИ

VI СЕКС И АЛКОХОЛ

VII КОЦКА;

VIII РОКЕНРОЛ

IX КАЗУЈ, КРЧМО, ЏЕРИМО;

X КОМПЕН И ЏЕРИМА;

RAUS: ИНТЕРВЈУ СА ЏЕРИМОМ,

ЛИТЕРАТУРА,

SUMMARY,

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ И ИЗРАЗИ,

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР,

БЕЛЕШКА О АУТОРУ.

Поред реченог, а поштујући узусе конкурса Министарства науке, истичемо још неколико разлога који неизоставно квалификују рукопис за подршку и статус монографије националног значаја:

- његов значај за ред културолошких дисциплина у Србији;
- његово првенство у смислу утемељавања кафанологије;
- његов допринос афирмацији културе кафане и југоисточне Србије у домаћим и међународним релацијама;
- његове аналитичке новости у изградњи типологије кафане као еминентно културне појаве;

- његово тумачење богате искуствене грађе о култури кафане и свакидашњег живота људи наше земље.

Рукопис је у рангу монографије националног значаја. Такође има довољан број страница и аутоцитата. Све наведено ми даје за право да с потпуном академском одговорношћу одлучно подржим рукопис *Казуј, крчмо, Церимо: периферијска кафана и околo ње* и препоручим Машинском факултету у Нишу да омогући његово излажење, а Министарству науке да публикацију финансијски потпомогне. Може се очекивати да ће будућа књига бити мали социолошки бестселер.

У Београду,
14. 12. 2009.

др Бокица Јовановић,
ванредни професор социологије културе,
Филозофски факултет у Београду

Институција

Машински факултет у Нишу

Публикација

Казуј, крчмо, Церимо
(Периферијска кафана и околност)

Писац

др Драгољуб Б. Ђорђевић,
редовни професор Машинског факултета

Рецензент

Др Јасмина Петровић,
доцент
Филозофског факултета у Косовској Митровици

РЕЦЕНЗИЈА

Није први пут да се проф. Драгољуб Ђорђевић бави феноменима који су ретко предмет пажње социолога. Овога пута, аутор препознатљивог социолошког рукописа истражује периферијску кафану као институцију - средиште јавног живота и популарне културе. Разумевајући је као место у коме се на особан начин успоставља социјална интеракција, али и „зумира“ слика околног друштвеног миљеа, ова „социолошка лабораторија“ ће послужити проф. Ђорђевићу да ослика структуру свакидашњег живота, карактеристике маргиналних друштвених група и специфичности поткултуре/а насталих на ободима урбаних средина.

Враћајући се пар деценија уназад, у време настанка крчме *Церима* и процвата периферијских кафана, аутор слојевито слика друштвену историју једног подручја града Ниша, али својим запажањима и социолошким анализама истиче неке универзалне елементе културе свакидашњег живота.

Данас, већ класик у социолошкој науци, чувени Рајт Милс указао је на неопходност да истраживач што непосредније и потпуније познаје опште услове у којима се налази предмет истраживања, као и његове

14. 12. 2009

612-936/09

особености. На примеру рукописа *Казуј, крчмо, Џеримо: периферијска кафана и околo ње*, видљиво је у којој мери је значајно непосредно искуство истраживача за покретање плодне социолошке имагинације у тумачењу предмета проучавања.

Са особитим задовољством требало би истаћи још једну вредност овог рукописа. Наиме, коришћење више метода за прикупљање података као и различитих, комплементарних извора грађе, јесу одлике овог написа које га препоручују као узорну истраживачку студију из области социологије.

Рукопис је подељен у X поглавља, има 470 страница у формату А5, садржи обиље документарног материјала, четрдесетак аутентичних фотографија. Текст је написан уз коришћење обимне релевантне литературе из социологије и сродних наука, садржи преко 20 аутоцитата. Своје социолошке закључке аутор темељи на детаљној анализи података искуственог истраживања покренутог за потребе овог истраживања али и оних насталих независно од самог истраживачког захвата.

Имајући у виду речено, а поштујући стандарде конкурса Министарства науке, истичемо да рукопис садржи све одлике које дозвољавају рецензенту да квалификује рукопис *Казуј, крчмо, Џеримо: периферијска кафана и околo ње*, као монографију националног значаја и препоручи Машинском факултету у Нишу да омогући његово издавање, а Министарству науке да публикацију финансијски подржи.

др Јасмина Петровић,
доцент на пред. Методологија социолошких истраживања
Филозофски факултет у Косовској Митровици

У Нишкој Бањи,
Децембра, 2009.